

Centaur Federation Standpunt

Kwaliteit betaalt zichzelf terug

AANLEIDING

Met enige verbijstering vernamen we de veranderingen die op til zijn omtrent de toekenning van steun aan ondernemingen en individuen via KMO portefeuille en het Vlaams opleidingsverlof. We stellen vast dat er bij beide systematisch gesnoeid wordt in alles wat met welzijn en weerbaarheid van mensen te maken heeft. Een hele lijst aan cursussen en workshops waaronder mindfulness, NLP, levenscoaching, bewegingstherapie, teambuilding, retraites worden op het hakblok gelegd. Maar evengoed worden meerdere, zeer volledige beroepsgerichte opleidingsprogramma's, binnen het kader van Hoger Onderwijs en met een erkenning en waardering op Europees niveau, niet langer beschouwd als diensten die bijdragen tot de groei of transformatie van Vlaamse werknemers en ondernemingen.

Blijkbaar vond de overheid dat voordien wel, maar dat is nu dus veranderd.

Nadat we eerst even met stomheid waren geslagen besloten we dat een reactie vanuit onze beroepsvereniging niet alleen op zijn plaats maar ook onze plicht was.

Wij kunnen vandaag niet anders dan diep teleurgesteld zijn, dat de overheid kind en badwater weggieten in een blinde ronde van besparingen, zonder dat ze een plan voorlegt voor de (her)structurering van dit noodzakelijk vangnet, en zonder aandacht voor de dramatische gevolgen die alle betrokkenen zien afkomen. Door wetenschappelijk onderbouwde methoden en technieken van tafel te vegen, door degelijke opleidingen uit de lucht te schieten, zal onze beroepssector alleen maar meer te grabbel gegooid worden aan wat in de pers werd gelabeld als "charlatans". Moeten wij ons tot hetzelfde niveau verlagen en praten over "arrogante onwetendheid"?

Wij zouden liever kiezen voor een waardige en waardevolle dialoog.

OBSERVATIE

Als mensen werkzaam in het veld van gezondheid en welzijn maken we ons ongerust, zeer ongerust zelfs. Dit is een tijd waar mensen in stijgende mate last hebben van stress. Het is een tijd waar de financiële draagkracht en zowel fysieke als mentale gezondheid van velen onder druk staan. Als samenleving moeten we inzetten op het voorkomen van erger. Maar juist nu ontnemt de overheid ons een aantal middelen om hieraan bij te dragen.

Nochtans: de cijfers liegen er niet om. In Vlaanderen kampen we met een hallucinant aantal zelfmoorden: elk uur probeert iemand zich van het leven te beroven, elke dag slaagt daar ook iemand in. Het aantal mensen met burn out swingt de pan uit, en dan spreken we nog niet over depressies en angststoornissen. Wat we het laatste 1,5 jaar met zijn allen doormaken heeft de zaken nog op de spits gedreven: angst viert hoogtij, al dan niet terecht, sociale contacten worden tot een minimum gereduceerd, organisaties worstelen om overeind te blijven en de mogelijkheden om te ontspannen zijn zeer beperkt geweest. Polarisatie, verdeeldheid en agressie nemen verder toe, zeker nu we een aantal vrijheden terug verwerven en opnieuw moeten leren met elkaar in interactie te gaan.

In dit klimaat vernemen we dan dat de overheid geen KMO portefeuille meer wil toekennen voor heel wat activiteiten, trainingen en opleidingen die het welzijn van mensen ondersteunen en bevorderen. Dit geldt idem dito voor het Vlaams Opleidingsverlof.

Dat de overheid wanhopig geld wil recupereren, dat ze de afgelopen periode lichtzinnig en roekeloos heeft in het rond gegooid, is een evidentie. Maar ontbreekt gewoon elke visie en beleid op het vlak van welzijn? Is het beleid om bewust deze situatie te negeren en de risico's te nemen? Om de hete appel door te geven aan de volgende generatie? We kunnen en mogen toch de angstneurose en het psychisch lijden niet verder in de hand werken?

Kwaliteitsborging

We begrijpen, en ondersteunen, dat een overheid wil investeren in trainingen, opleidingen en vormen van ondersteuning die kwalitatief en wetenschappelijk onderbouwd zijn. Als beroepsvereniging hebben ook wij de absolute bekommernis om te streven naar kwaliteit in een werkveld dat vanuit de buitenwereld soms "wollig" gepercipieerd wordt. Wij staan, meer dan wie ook, achter het principe dat charlatans geen plaats hebben in degelijke verzorging en ondersteuning. Juist om die reden is het van belang te investeren in opleidingen, technieken en methoden die wél wetenschappelijk onderbouwd zijn. Als beroepsvereniging willen we derhalve graag een partner zijn van de overheid, om transparant en objectief het kaf van het koren te scheiden.

Binnen onze organisatie verenigen we in grote mate academisch geschoolden met jarenlange ervaring: artsen, psychologen, therapeuten, coaches die steunen op een wetenschappelijke onderbouw en die een grondige basisopleiding hoog in het vaandel dragen, zeker als het gaat om het werken met mensen, en hun welzijn en gezondheid. Mensen die zich permanent bijscholen en zich specialiseren in specifieke doelgroepen.

In ons werkveld is dit streven wel degelijk aanwezig, en als beroepsvereniging willen we die mensen en diensten ondersteunen, die op die zorgvuldige manier werkzaam zijn.

Er is een groot verschil tussen 'iets leuks doen met paarden' enerzijds en 'doelgerichte zorg verstrekken, met de hulp van paarden' anderzijds. Wie zinvol en veilig in ons werkveld actief wil zijn, investeert in de eerste plaats in degelijke basisopleiding voor de discipline waarbinnen men werkt. Daar bovenop wordt dit aangevuld met een opleiding, specifiek in het werk met paarden. De professionals die via de erkenningsprocedure binnen onze beroepsvereniging erkend worden bezitten deze kwalificaties.

Het is pijnlijk en uitermate incorrect om hen het etiket van "charlatan" op te kleven. Elk van hen levert onderbouwd en degelijk werk, kan heel mooie resultaten voorleggen, zet zich 100% en passioneel in voor zijn/haar werk. Elk van hen verdient maximale ondersteuning.

Wetenschap

Het werken met paarden voor het welzijn van mensen is wel degelijk wetenschappelijk onderbouwd. Er bestaan internationaal al heel wat studies die de efficiëntie van deze methodiek in verschillende werkvelden aantoont. Er is ruimte voor kritische reflectie en discussie. Daarbij wordt duidelijk dat de inzet van paarden niet in de plaats komt van bestaande, traditionele methoden en technieken. Het is wél een zinvolle toevoeging aan het bestaande arsenaal waarover zorgverleners beschikken.

Wij zijn bovendien vragende partij om nog veel meer wetenschappelijk onderzoek te doen over ons werk, maar ook dat kost geld en middelen die jammer genoeg niet altijd voorhanden zijn. Hier zijn geen gigantische winsten mee te maken, zoals bijvoorbeeld farmaceutische firma's dat wel kunnen als ze een product op de markt brengen.

Het geheel is meer dan de som van de delen

We merken dat de hele benadering van de overheid gebaseerd is op 'departementeel denken'. Samen met de efficiëntie-gedachte die men proclameert, verliest men de integrale aanpak uit het oog. Elk departement zal uitsluitend bekijken wat binnen de eigen scope en strategische doelstellingen past. Elke schijn van overlap met andere departementen, elke zweem van "niet conform de doelstelling", wordt aangegrepen als argument om "neen" te zeggen. Streep erdoor...

De overheid lijkt dit hokjesdenken door te trekken in het mensbeeld dat zij hanteren: een samenstelling van blokjes en onderdelen.

Wij, professionals die actief zijn in het veld van zorgverlening, werkend met paarden, vinden dit totaal irrealistisch en wereldvreemd. Mensen vallen niet in aparte en van elkaar gescheiden hokjes op te delen. Ook organisaties zijn organische en integrale entiteiten. Laat staan een gemeenschap, een land, een samenleving. We zijn met elkaar verbonden, en moeten functioneren als één geheel, één systeem. Hoe moeilijk dat soms ook ligt.

Ons dagelijks werk met paarden of ezels toont ons nog meer dat we de wereld niet in stukjes kunnen opdelen, net zomin als onze paardachtigen dat doen. Zij benaderen alles als geheel. En zonder oordeel. Als je samen met hen werkt voor het welzijn van mensen en organisaties, dan ervaar je hoe realistisch, nodig en weldoend dit holistisch perspectief is.

Door overheidssteun puur te beperken tot “economisch relevante vaardigheden” hak je mensen in stukken. Een mens is niet alleen kunde en kennis. Toch lijkt het alsof deze overheid enkel willen inzetten op het afleveren van slimme en bekwame mensen, en op het behalen van economisch technisch rendement. Of die mensen dan ook fysiek, mentaal en emotioneel gezond zijn, gelukkig zijn, lijkt veel minder belangrijk. Daarin investeren is blijkbaar geen prioriteit (meer) voor onze overheid. Nochtans zien we juist hier een steeds grotere uitval in Vlaanderen.

Dit is niet het mensbeeld dat wij voorstaan.

Leiderschap

Wij willen wijzen op de verpletterende verantwoordelijkheid die leiderschap met zich brengt. Elke groep van mensen die samen iets nastreven, organisaties, overheden, gemeenschappen, stemmen hun gedrag af op het voorbeeldgedrag van hun leiders, en de gemeenschappelijke waarden die ontstaan vanuit aanvaard gedrag in het verleden. Wat de directie uitstraalt in een bedrijf, wat een overheid voorspiegelt aan z'n bevolking, welke prioriteiten en belangen naar voor geschoven worden, zal ertoe leiden dat gelijkaardige patronen zich ontwikkelen. Uiteindelijk zal dit doorsijpelen tot in het individueel gedrag van mensen.

“Je kent de woestijn aan een zandkorrel”, zegt een Arabisch gezegde. Anders gezegd: je oogst als overheid een bevolking met een attitude en mentaliteit die je zelf hebt ten toon gespreid. Dus als een overheid via zijn maatregelen minder en minder aandacht heeft voor welzijn, zal dat ook zo zijn voor al wie ze besturen. Wie deed ook alweer de uitspraak “het wordt tijd dat ze opnieuw bang worden van ons?...” Zou het niet veel beter zijn dat we elkaar respecteren, in plaats van angst voor elkaar te moeten hebben?

Dit is niet de samenleving die wij nastreven.

Toegevoegde waarde

Economisch rendement is niet uitsluitend gebaseerd op kunde en kennis. Onze economie moet vooral kunnen steunen op individuen en organisaties met een sterke stabiliteit en hoge belastbaarheid. De overheid gaat zelf prat op termen als Het Nieuwe Werken, het realiseren van een work-life balance,... Maar vandaag weigert deze overheid om de toegevoegde waarde te herkennen van coaching en begeleiding. Persoonlijke stabiliteit. Professionele belastbaarheid. Bedrijfsprocessen en organisatievormen in functie van werkbaar werk... Geen toegevoegde waarde zegt u? Een ondernemer zal u zeer snel kunnen becijferen wat het kost als een ervaren, deskundige medewerker 6 maanden onbeschikbaar is, en “tijdelijk” vervangen wordt door een minder gekwalificeerde uitzendkracht.

In kwaliteitsverlies. In productiviteitsverlies. In kostenstijging. In teammotivatie.

Efficiëntie? Of rendement?

Het beleid is er op gericht om eerst alles op te delen in hokjes die zich specialiseren en om vervolgens te drukken op efficiëntie van elke individuele cel.

Wie dagelijks werkt aan economisch rendement, weet dat als je focust op “specialisatie plus efficiëntie”, de doorlooptijd van het totale proces automatisch verlengt. Met andere woorden, het duurt dus gewoon langer om het resultaat te behalen.

Ga eens echt in dialoog bij al die gezondheidswerkers die in naam van de productiviteit uiteindelijk alleen maar minder tijd bij hun patiënt doorbrengen, en meer in multidisciplinair overleg, omdat de procedures en regelgeving dat zo wensen. Mensen die in een gevecht zitten tegen hun eigen organisatie, in het belang van die patiënt. Mensen die lijdzaam toekijken hoe de wachtrij alleen maar langer wordt en de zorg minder kwalitatief en minder menselijk. Mensen die daaraan langzaam kapot gaan en capituleren.

Dit is niet het zorgmodel waarin wij geloven.

Herstel of preventie?

Het is belangrijk niet alleen in te zetten op herstellen, maar tevens op preventie.

Elke beheerder van resources of patrimonia is zich ten volle bewust van het belang van instandhouding. Zorgzaam omgaan met middelen, en preventief onderhoud vermijden dat machines, infrastructuur,... het begeven op het slechts mogelijke ogenblik, net wanneer we onder druk de maximale performantie vragen.

Het fenomeen laat zich berekenen als “gevolgschade”, en ligt meestal exponentieel hoger dan wat normale uitgaven zouden zijn voor preventie.

Wie regelmatig het onderhoud van de auto uitstelt, wordt op een bepaald moment onherroepelijk geconfronteerd met grote schade. Vandaag ervaart onze overheid exact dat fenomeen en raken ze tel kwijt over het aantal “brokkelbruggen” die na jarenlange verwaarlozing nu op instorten staan. Het is de onvermijdelijke rekening van een gebrek aan preventie.

Hoewel het prima is dat de toegang tot psychologen vergemakkelijkt wordt, bevestigt dit vooral opnieuw dat onze overheid alleen maar met herstel achteraf begaan is. Met deze maatregel mik je alleen op mensen die inmiddels “kapot” en beschadigd zijn.

Er is daarom een rol voor interventies, trainingen en opleidingen die preventief kunnen werken, die de belastbaarheid van mensen kunnen verhogen, en die perfect weten wanneer het tijd is om de stok door te geven voor therapie.

We zouden mensen kunnen voorstellen als batterijen. Zij verbruiken energie in hun professionele omgeving, hun individuele ontwikkeling en hun sociale interacties. Zolang dit plaats vindt in een gezond kader, dan zorgen die activiteiten ervoor dat de batterij ook opnieuw gevuld worden. We krijgen allemaal energie van successen en positieve ervaringen. Wanneer in één of meerdere interacties meer energie verloren gaat dan herwonnen wordt, dan lopen we langzaam leeg. De andere energiebronnen kunnen dat tijdelijk compenseren, maar structureel verliezen we energie.

Ook organisaties en samenlevingen worden zo een verzameling van geconnecteerde batterijen. Grootverbruikers van energie.

Wij zien in onze praktijken en trainingen steeds meer mensen wiens batterijen op zijn.

Wat wij constateren is dat meer en meer mensen in gevecht zijn met hun organisatie, vaak omdat de aandacht voor het welzijn van elkeen binnen het systeem met al zijn interacties uit het oog werd verloren. De organisaties en de samenleving zelf zuigen zich daardoor ook leeg, en geraken in een structureel deficit.

Wij stellen bovendien vast dat in de afgelopen periode ook de andere energiebronnen aan kracht hebben ingeboet, en niet meer in staat zijn om de batterij op peil te houden.

Uiteindelijk raken de batterijen leeg. En dan stopt niet alleen het gevecht, maar stopt alles. De kosten die daaraan verbonden zijn, zijn gigantisch. We hebben het ook over financiële kosten. Maar de menselijke verliezen zijn een veelvoud daarvan.

Ons aanbod

Wij nemen onze sociale verantwoordelijkheid. Wij willen een deel zijn van de oplossing, en zijn overtuigd dat wij daartoe mede de sleutel in handen hebben.

Wij pleiten er voor om juist nog veel meer in te zetten op welzijn, en dan bedoelen we welzijn in zijn geheel. Niet enkel in de vorm van een vaccin tegen één virus, maar gericht op het volledig immuunsysteem, gericht op het volledige geheel dat een mens is. Gericht op het geheel dat een organisatie is, dat een regio is, dat een land is.

We durven er voor pleiten om in te zetten op die vormen van begeleiding en hulpverlening die het groter geheel betrekken in hun aanpak, en die zich ook niet enkel richten op één klein deelaspect. De holistische aanpak die we automatisch krijgen als we paarden of ezels inzetten toont ons elke dag welke helende invloed dit heeft op de mensen, hun relaties en de organisaties waarbinnen ze werken.

Daarom staan wij open voor een waardige en waardevolle dialoog.

Centaur Federation

Veerle Maes, voorzitter

Fabienne Verhaeghe, ondervoorzitter

Raf Sempels, secretaris

Annemiek Van Reepingen, externe communicatie

Henk Van't Net, penningmeester

Marc Verbeeck, corporate governance

Marianne Depestel, ledenadministratie

Karen Vermuyten, lid Raad van Bestuur

Katrien Blancquaert, lid Raad van Bestuur

Annemie Vanooteghem, lid Raad Van Bestuur